

Sygn. akt : VU 1700/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 14 stycznia 2014 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 14 stycznia 2014 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. S. prawo do emerytury od dnia 30 grudnia 2013 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Sygn. akt VU 1700/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na mocy decyzji z dnia 14 stycznia 2014 r., znak (...) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 30 grudnia 2013r. odmówił M. S. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, powołując się na art. 184 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, iż wnioskodawca nie spełnia przesłanki posiadania 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem organu rentowego ubezpieczony w dniu wejścia w życie ustawy (01 styczeń 1999r.) udowodnił 29 lat i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych wobec wymaganych 15 lat. Organ nadal nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 10 listopada 1973 do 31 maja 1994 w (...) we W., ponieważ na podstawie przedłożonej dokumentacji osobowej nie można

jednoznacznie stwierdzić, że w w/w okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wnioskodawca wykonywał prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości.

Wnioskodawca wniósł odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i uznanie jego pracy w (...) W. na stanowisku montera konstrukcji metalowych na wysokościach jako pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł jego odrzucenie w trybie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. ewentualnie o jego oddalenie. W uzasadnieniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, iż decyzje odmawiające wnioskodawcy prawa do emerytury w wieku obniżonym ze względu na szczególne warunki pracy były już dwukrotnie przedmiotem oceny w trakcie postępowań sądowych. W sprawie o sygn. akt VU 357/12 Sąd Okręgowy w Legnicy V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 r. oddalił odwołanie wnioskodawcy, natomiast w sprawie o sygn. akt VU 1255/12 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 07 maja 2012 r.. Na skutek apelacji organu rentowego od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt III Aua 1382/12 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie oddalił. Wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku, którą Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 21 października 2013 r., sygn. akt II UK 261/13 odmówił przyjęcia do rozpoznania. Ze względu na tożsamość stron jak i przedmiotu postępowania odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 14 stycznia 2014 r. powinno zostać odrzucone. W przedmiocie nieuwzględnienia skarżącemu okresów pracy w (...) W. organ rentowy powtórzył argumenty przytoczone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił:

M. S., ur. (...), ma wykształcenie zawodowe, z zawodu monter instalacji wewnętrznych. Na dzień 01 stycznia 1999r. wykazał 29 lat i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Nie przystąpił do OFE. Wiek 60 lat osiągnął (...).

(bezsporne)

W okresie od 10 listopada 1973r. do dnia 31 maja 1994r. (20 lat, 6 miesięcy i 22 dni) wnioskodawca był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...)we W.. W przedsiębiorstwie powyższym wnioskodawca zatrudniony był na stanowisku montera wodno-kanalizacyjnego – montera konstrukcji, następnie na stanowisku spawacza- montera konstrukcji. Kurs spawacza skarżący ukończył w 1983 r.. Praca montera wodno-kanalizacyjnego polegała na spawaniu rurociągów na słupach 4-5 m i stąd taka nazwa stanowiska. W powyższym okresie zatrudnienia ubezpieczony przebywał na eksporcie w RFN w okresie od 16 listopada 1989 r. do 30 czerwca 1990 r. (7 miesięcy i 15 dni) oraz od 07 września 1992 r. do 10 lutego 1993 r. (5 miesięcy i 4 dni), łącznie 12 miesięcy i 19 dni, gdzie wykonywał prace spawalnicze na wysokości 40-50 m. W trakcie zatrudnienia w (...) wnioskodawca wykonywał prace remontowe i bieżącą konserwację urządzeń na wydziałach produkcyjnych (wydziale (...), wydziale (...), wydziale (...) (...), w brygadzie instalacyjno - konstrukcyjnej i stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy montażu konstrukcji stalowych na wysokości, tj. rurociągów na estakadach, wentylatorów, kanałów powietrznych, podtorzy (metalowe elementy, po których poruszały się suwnice). Montaż odbywał się poprzez skręcanie metalowych elementów za pomocą klucza oraz spawanie palnikiem acetylenowym. Poszczególne elementy konstrukcji metalowych były wykonywane w hali konstrukcyjnej. Elementy te były następnie przewożone za pomocą dźwigu na miejsce, w którym miały być zamontowane. Prace związane z zaczepieniem i wciągnięciem wskazanych elementów na odpowiednią wysokość (w celu dokonania ich montażu), nie należały do obowiązków wnioskodawcy, lecz wykonywane były przez odrębnych pracowników, np. instalatorów. Jako spawacz skarżący zajmował się spawaniem tych konstrukcji stalowych, zajmował się także remontem tych konstrukcji i belek na terenie (...). Prace wykonywane były na wszystkich wydziałach związanych z produkcją na których produkcja odbywała się nieprzerwanie. W okresie letnim zdarzały się sytuacje, kiedy wydziały (...) nie pracowały przez okres dwóch tygodni i wówczas wykonywane były remonty. Generalnie bieżące prace wykonywało się podczas ruchu ciągłego zakładu.

Dowód: w aktach osobowych – świadectwa pracy, umowa o pracę na eksporcie, angaże, k. 1-21; akta SO w Legnicy VU 1255/12 na okoliczność ich treści; zeznania świadków, wyjaśnienia wnioskodawcy- nagranie audio – video 00:07:31-00:52:48.

Decyzją z dnia 14 stycznia 2014 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy M. S. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: akta ZUS- decyzja ZUS z dnia 14 stycznia 2014 r., k. 14.

Sąd zważył:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt.1, tj. innym niż 65 lat dla mężczyzn. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. I tak zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Z mocy art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej cytowane przepisy znajdują zastosowanie w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (01.01.1999r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W sprawie bezspornym był fakt, iż w dacie złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawca miał wymagany przepisem art. 27 ustawy emerytalnej okres składkowy i nieskładkowy - 25 lat, nie przystąpił do OFE, osiągnął wiek 60 lat. Sporną kwestią wymagającą ustalenia Sądu było natomiast to, czy wnioskodawca posiada nadto 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczony nie spełnia tego warunku, ponieważ nie udokumentował żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca wskazywał natomiast, że ma wymagany 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach, bowiem jako taki należy uznać jego okres zatrudnienia od 10 listopada 1973r. do dnia 31 maja 1994r. (20 lat, 6 miesięcy i 22 dni) w (...) Przedsiębiorstwie (...) we W..

Sąd podzielił stanowisko wnioskodawcy, iż ma on wymagany, 15 – letni okresu pracy w warunkach szczególnych.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. są okresy w których praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku i tylko praca wymieniona w wykazie A załącznika do rozporządzenia. Okresy pracy, o których mowa powyżej stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według

wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy - § 2 ust.2 Rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r.. Przy czym dla oceny czy konkretna praca była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach decydujące znaczenie ma nie sama nazwa zajmowanego stanowiska a czynności w jej ramach faktycznie wykonywane (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa 1192/12, LEX nr 1240032; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1221/12, LEX nr 1294841). Do kognicji Sądu należy samodzielne ustalenie, jakie prace wykonywał wnioskodawca i czy prace te należy zaliczyć do prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 910/12, LEX nr 1293579). Postępowanie sądowe o świadczenia emerytalno-rentowe regulowane jest przepisami kodeksu postępowania cywilnego, które odmiennie niż w postępowaniu przed organem rentowym nie zawiera ograniczeń dotyczących postępowania dowodowego co oznacza, iż okoliczności, od których uzależnione jest prawo do emerytury mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym także zeznaniami świadków czy opiniami biegłych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 września 2012 r., sygn. akt III AUa 291/12, LEX nr 1223240).

Na podstawie ponownej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przesłuchania w sprawie nowych świadków oraz wyjaśnień wnioskodawcy Sąd uznał, iż w okresie zatrudnienia w (...) we W. od 10 listopada 1973r. do dnia 31 maja 1994r. wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zarówno prace monterskie i spawalnicze i ślusarskie, ale były to prace wykonywane na oddziałach (...) będących w ruchu, oddziałach produkcyjnych (...), a więc prace ujęte w dziale XIV poz. 25 wykazu A będącego załącznikiem do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r. – bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Dopiero na etapie obecnego postępowania sądowego udało się ustalić, iż prace montażowe i remontowe wykonywane przez ubezpieczonego odbywały się podczas ciągłego ruchu (...) – na wydziałach, na których jako podstawowe wykonywane są prace przy produkcji i przetwórstwie miedzi – ujęte w wykazie A , dziale III, poz. 37 załącznika do ww. rozporządzenia.

Sąd nie zaliczył do powyższego okresu zatrudnienia kontraktów zagranicznych od 16 listopada 1989 r. do 30 czerwca 1990 r. (7 miesięcy i 15 dni) oraz od 07 września 1992 r. do 10 lutego 1993 r. (5 miesięcy i 4 dni), łącznie 12 miesięcy i 19 dni ponieważ w toku postępowania nie udało się ustalić czy wnioskodawca na kontraktach wykonywał prace na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace w szczególnych warunkach. Przy czym w tym czasie łączył on prace spawalnicze i monterskie, nie wszystkie z nich wykonywane była na wysokości. Zatem jeżeli z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) od 10 listopada 1973r. do dnia 31 maja 1994r. (20 lat, 6 miesięcy i 22 dni) wyłączymy okres kontraktów zagranicznych (12 miesięcy i 19 dni) oraz okresy 2 –tygodniowej przerwy w okresie letnim kiedy wydziały (...) nie pracowały (14 dni przez 19 lat – 266 dni) to i tak wnioskodawca legitymuje się okresem 18 lat, 6 miesięcy i 2 dni pracy w szczególnych warunkach umożliwiającym mu uzyskanie prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W rozpatrywanej sprawie nie zachodzi, wbrew stanowisku organu rentowego, powaga rzeczy osądzonej. W odniesieniu do stosunków ubezpieczenia społecznego powaga rzeczy osądzonej ma walor szczególny, który ogranicza w istocie jej praktyczne znaczenie. Rozstrzygnięcia sądowe w sprawach z tego zakresu ustalają treść łączącego strony stosunku prawnego w chwili wyrokowania. Nowe zdarzenia zachodzące po uprawomocnieniu się orzeczenia mogą spowodować przekształcenie treści praw i obowiązków stron stosunku ubezpieczenia społecznego, gdyż nie jest wykluczone spełnienie się lub upadek przesłanek materialnoprawnych prawa do świadczeń. Zasadą rządzącą tymi stosunkami jest właśnie możliwość wzruszenia ustaleń stanowiących podstawę faktyczną prawomocnych orzeczeń sądu, także przez wydanie nowej decyzji organu rentowego. Ponadto art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. daje podstawę do odrzucenia odwołania tylko wówczas, gdy zostało ono wniesione od decyzji wcześniej zaskarżonej odwołaniem, które zostało już prawomocnym wyrokiem oddalone. Natomiast odwołanie od nowej decyzji podlega merytorycznemu rozpoznaniu, zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.), według której odwołanie do sądu przysługuje od każdej

decyzji organu rentowego, z wyjątkiem decyzji wymienionych w art. 83 ust. 4 (czyli decyzji przyznającej świadczenie w drodze wyjątku oraz od decyzji odmawiającej przyznania takiego świadczenia, a także od decyzji w sprawach o umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne). Wydanie przez organ rentowy nowej decyzji, także co do świadczenia będącego przedmiotem wcześniejszej sprawy zakończonej prawomocnym wyrokiem sądu, uprawnia ubiegającego się o świadczenie do wniesienia odwołania do sądu i odwołanie to, co do zasady, podlega merytorycznemu rozpoznaniu przez sąd (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., II UK 342/07, LEX nr 497698).

W rozpatrywanej sprawie mielibyśmy do czynienia z powagą rzeczy osądzonej gdyby wnioskodawca wniósł ponownie odwołanie od decyzji z dnia 04 czerwca 2012 r., zaskarżonej wcześniej odwołaniem, które zostało prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 23 stycznia 2013 r. oddalone co nie miało miejsca bowiem odwołanie skarżącego dotyczy nowej decyzji z dnia 14 stycznia 2014 r..

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego w pkt. I wyroku zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 14 stycznia 2014 r., znak (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy M. S. prawo do emerytury od dnia 30 grudnia 2013 r. tj. od dnia złożenia wniosku.

W punkcie II wyroku, Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia. Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Zgodnie z art.118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego – art.118 ust.1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żądanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku przesłuchania świadków oraz wyjaśnień wnioskodawcy możliwe było dokonanie oceny charakteru prac wykonywanych przez Skarżącego w spornym okresie zatrudnienia i zakwalifikowania tych prac według obowiązującego wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Dokumenty osobowe są tak sporne, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie mógł dokonać właściwej ich interpretacji na etapie prowadzonego postępowania.

Reasumując, Sąd uznał, iż - wydając decyzję w dniu 14 stycznia 2014 r. - organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu świadczenia. W tym stanie rzeczy, Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.